

IV130 Přínosy a rizika inteligentních systémů

Logičtí aktéři, vyvozování

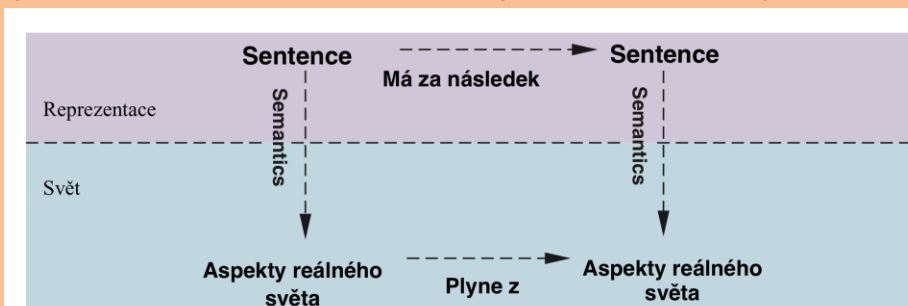
12. dubna 2024

Logičtí (znalostní) aktéři

- Aktéři si vytvářejí **reprezentaci světa**
- Z reprezentace světa vyvozují nové informace
- Tyto informace dále využívají ke svým akcím
- Logičtí (znalostní) aktéři dávají dohromady obecné znalosti s konkrétními znalostmi z pozorování světa (smyslových vstupů)
- **Odvozování** může odhalovat skryté vlastnosti světa (prostředí)
- **Reprezentace znalostí** jako množina vět (sentencí) v *jazyce reprezentace znalostí*
- Sentence bez odvození se nazývá **axiómem**
- Operace TELL přidává tvrzení do **znalostní báze**
- Operace ASK ze znalostní báze vybírá odpověď, která **vyplývá z obsahu** znalostí báze spolu s tím, co do ní přidaly operace TELL
- **Znalostní bázi** si udržuje aktér, na počátku může obsahovat nějaké obecné znalosti

Logika znalostního aktéra

- Vhodná **syntax** pro vyjadřování sentencí
- **Sémantika** definující význam sentencí, zejména pak jejich pravdivost vzhledem k možnému světu (stavu světa, **modelu**)
- Pokud je sentence pravdivá v modelu, pak říkáme, že model splňuje tuto sentence (nebo je to model té sentence)
- Ze sentence α plyne sentence β , pokud každý model splňující α splňuje také β
- Vyplývání lze využít k odvozování důsledků; Vyvozování je formální cesta, jak tyto důsledky hledat
- Korektní vyvozování odvozuje pouze takové sentence, které vyplývají z výchozích
- Obsahuje-li znalostní báze pravdivé sentence o reálném světě, dává korektní vyvozování pouze sentence, které jsou rovněž pravdivé:

Sentence jsou fyzické konfigurace aktéra, vyvozování je proces konstrukce nových fyzických konfigurací ze starých. Logické vyvozování musí zajistit, že nové konfigurace reprezentují aspekty světa, které plynou z toho, co reprezentovala stará konfigurace.

Výroková logika

- Z hlediska logických operací jsou vyhodnocení sentencí v tomto jazyce dány pravdivostními tabulkami:

P	Q	$\neg P$	$P \wedge Q$	$P \vee Q$	$P \Rightarrow Q$	$P \Leftrightarrow Q$
<i>false</i>	<i>false</i>	<i>true</i>	<i>false</i>	<i>false</i>	<i>true</i>	<i>true</i>
<i>false</i>	<i>true</i>	<i>true</i>	<i>false</i>	<i>true</i>	<i>true</i>	<i>false</i>
<i>true</i>	<i>false</i>	<i>false</i>	<i>false</i>	<i>true</i>	<i>false</i>	<i>false</i>
<i>true</i>	<i>true</i>	<i>false</i>	<i>true</i>	<i>true</i>	<i>true</i>	<i>true</i>

Pravdivostní tabulky pro pět logických spojek (operací).

- Odvozování generováním důsledků enumerace pravdivostní tabulky, tzv. ověřování modelů (model checking)
- Odvozovací pravidla, zejména pak rezoluční metoda

Dokazování ve výrokové logice

- **Dokazování teorémů** vyvozování přímo na úrovni sentencí
- Logické ekvivalence sentencí

$$\begin{aligned}(\alpha \wedge \beta) &\equiv (\beta \wedge \alpha) && \text{komutativita } \wedge \\(\alpha \vee \beta) &\equiv (\beta \vee \alpha) && \text{komutativita } \vee \\((\alpha \wedge \beta) \wedge \gamma) &\equiv (\alpha \wedge (\beta \wedge \gamma)) && \text{asociativita } \wedge \\((\alpha \vee \beta) \vee \gamma) &\equiv (\alpha \vee (\beta \vee \gamma)) && \text{asociativita } \vee \\ \neg(\neg\alpha) &\equiv \alpha && \text{eliminace dvojí negace} \\(\alpha \Rightarrow \beta) &\equiv (\neg\beta \Rightarrow \neg\alpha) && \text{contrapozice} \\(\alpha \Rightarrow \beta) &\equiv (\neg\alpha \vee \beta) && \text{eliminace implikace} \\(\alpha \Leftrightarrow \beta) &\equiv ((\alpha \Rightarrow \beta) \wedge (\beta \Rightarrow \alpha)) && \text{eliminace ekvivalence} \\ \neg(\alpha \wedge \beta) &\equiv (\neg\alpha \vee \neg\beta) && \text{De Morgan} \\ \neg(\alpha \vee \beta) &\equiv (\neg\alpha \wedge \neg\beta) && \text{De Morgan} \\(\alpha \wedge (\beta \vee \gamma)) &\equiv ((\alpha \wedge \beta) \vee (\alpha \wedge \gamma)) && \text{distributivita } \wedge \text{ přes } \vee \\(\alpha \vee (\beta \wedge \gamma)) &\equiv ((\alpha \vee \beta) \wedge (\alpha \vee \gamma)) && \text{distributivita } \vee \text{ přes } \wedge\end{aligned}$$

Standardní logické ekvivalence. Symboly α , β , a γ označují libovolné sentence

- **Odvozovací pravidla:**
- Modus ponens $\alpha \Rightarrow \beta, \alpha \mid = \beta$
- Eliminace konjunkce: $\alpha \wedge \beta \mid = \alpha$
- Pravidla na bázi logických ekvivalencí

Odvozování ve výrokové logice

- Věta (sentence) je **splnitelná**, pokud je pravdivá v nějakém modelu. *Příklad: $A \vee B, C$*
- Věta (sentence) je **nesplnitelná**, pokud není pravdivá v žádném modelu. *Příklad: $A \wedge \neg A$*
- Logický důsledek lze převést na testování splnitelnosti, protože $KB \models \alpha$ právě tehdy, když je $(KB \wedge \neg \alpha)$ nesplnitelná. (Důkaz se vede pomocí zamítnutí nebo sporem: Ověřování, zda α je logickým důsledkem KB lze tedy převést na problém testování splnitelnosti $(KB \wedge \neg \alpha)$.)
- Výrokové formule v konjunktivní normální formě (CNF):
 - *literál* je výroková proměnná nebo její negace
 - *Klauzule* je disjunkce literálů
 - ❖ Formule v CNF je konjunkce klauzulí
- Každou formuli lze převést do CNF.

Rezoluční odvozování ve výrokové logice

- Rezoluční algoritmus dokazuje nesplnitelnost formule $(KB \wedge \neg\alpha)$ převedené do CNF opakovanou aplikací **rezolučního pravidla**,
- To ze dvou klauzulí obsahujících *komplementární literály* (P a $\neg P$)
- vytvoří novou klauzuli:

$$\frac{\ell_1 \vee \dots \vee \ell_k, \quad m_1 \vee \dots \vee m_n}{\ell_1 \vee \dots \vee \ell_{i-1} \vee \ell_{i+1} \vee \dots \vee \ell_k \vee m_1 \vee \dots \vee m_{j-1} \vee m_{j+1} \vee \dots \vee m_n}$$

- ℓ_i a m_j jsou komplementární literály.

• Příklad:

$$\frac{P \vee \neg Q \vee R, \quad \neg P \vee Q}{\neg Q \vee Q \vee R}$$

- Algoritmus končí pokud
- nelze přidat žádnou další klauzuli, a pak $\neg KB \models \alpha$), nebo
- vznikla prázdná klauzule, a pak $KB \models \alpha$
- Jde o úplný a korektní algoritmus
- Úplné je i používání jedné z klauzulí z *oporné množiny* $T \subseteq S$ takové, že $S-T$ je bezesporná (např. pochází z bezesporných axiomů).

Rezoluční odvozování ve výrokové logice

Rezoluční důkaz prázdné klauzule \square z množiny klauzulí

$$S = \{\{P, R\}, \{Q, \neg R\}, \{\neg Q\}, \{\neg P\}\}$$

je strom z obr. 1.

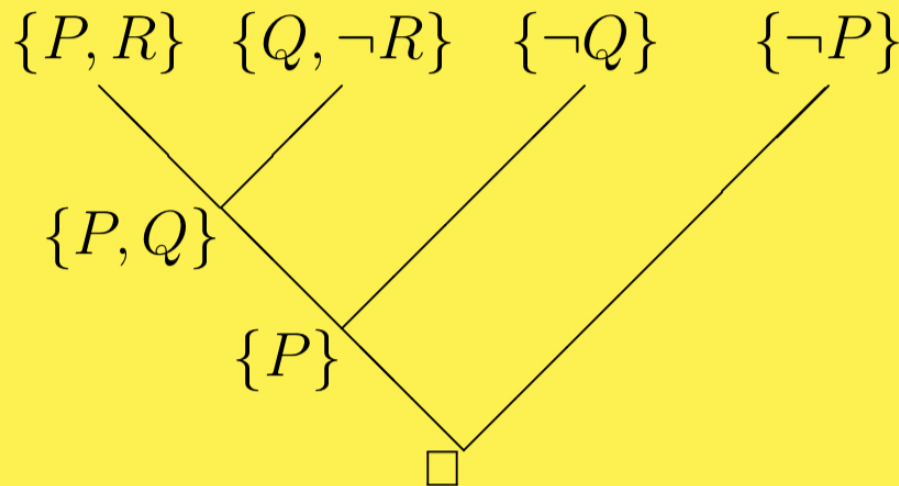

Figure 1: Rezoluční důkaz.

Hornovy klauzule

- Klauzule odpovídající implikacím $P_1 \wedge \dots \wedge P_n \rightarrow Q$, kde žádný z P_1, \dots, P_n, Q není negativní
- V množinovém zápise mají klauzule tvar $\{ Q, \neg P_1, \dots, \neg P_n \}$,
- Hornova klauzule s právě jedním pozitivním literálem se nazývá *programová klauzule*. Namísto $\{ Q, \neg P_1, \dots, \neg P_n \}$ bývá v kontextu logického programování zvykem ji zapisovat ve tvaru: $Q \leftarrow P_1, \dots, P_n$
- Taková klauzule se nazývá *pravidlem* pro $n > 0$; nebo *faktem* pro $n = 0$ (její zápis je pak Q zvýrazněně $Q \leftarrow$)
- Hornova klauzule bez pozitivních literálů, tj. $\{ \neg P_1, \dots, \neg P_n \}$ či $\leftarrow P_1, \dots, P_n$, se nazývá *cílem (cílovou klauzulí)*.
- Cíle a fakta spolu interagují při vytváření důkazů nesplnitelnosti množin Hornových klauzulí: bez obou z nich je lib. množina Hornových klauzulí splnitelná.
- Pro Hornovy klauzule jsou úplnými metodami *jednotková rezoluce* (aspoň jedna z použitých klauzulí musí být jednoprvková) i *lineární rezoluce* (alespoň jedna z klauzulí je ze vstupní množiny klauzulí, tj. KB bez dalších odvozování).

Hornovy klauzule

- Gramatika pro Hornovy klauzule:

CNFSentence \rightarrow *Klauzule*₁ \wedge \dots \wedge *Klauzule*_n

Klauzule \rightarrow *Literal*₁ \vee \dots \vee *Literal*_m

Fakt \rightarrow *Symbol*

Literal \rightarrow *Symbol* | \neg *Symbol*

Symbol \rightarrow *P* | *Q* | *R* | ...

HornovaKlauzule \rightarrow *DefiniteClauseForm* | *GoalClauseForm*

DefiniteClauseForm \rightarrow *Fakt* | (*Symbol*₁ \wedge \dots \wedge *Symbol*_i) \Rightarrow *Symbol*

GoalClauseForm \rightarrow (*Symbol*₁ \wedge \dots \wedge *Symbol*_i) \Rightarrow *False*

Gramatika pro konjunktivní normální formu, Hornovy klauzule and definite klauzule.

CNF klauzule jako třeba $\neg A \vee \neg B \vee C$ lze v definite klauzulární formě zapsat jako $A \wedge B \Rightarrow C$.

Hornovy klauzule - dopředné řetězení

- **Dopředné řetězení:**
- Z dostupných faktů odvozujeme pomocí Hornových klauzulí všechny možné závěry dokud vznikají nové fakty resp. dokud nedokážeme platnost dotazu.
- U každé klauzule si pamatujeme počet předpokladů, který se zmenší, když je předpoklad dokázán.
- Klauzule s nula (zbývajícími) předpoklady slouží k dokázání hlavy klauzule.
- Postup řízený daty v KB.

- Jde o korektní a úplný algoritmus pro Hornovy klauzule
- Lineární časová složitost v rozměru báze znalostí KB

- **Zpětné řetězení:**
- Pro daný dotaz hledáme rozdělení pomocí Hornovy klauzule na poddotazy, které se řeší stejným způsobem.
- Postup řízený dotazem

Logiky za výrokovou logikou

- Zachycení vlastností objektů, relací, funkcí a vlastností
- Ontologické zakotvení jazyka logiky – co se předpokládá o stavebních kamenech vyjadřování a vyvozování

Jazyky	Ontologické zakotvení (co ve světě existuje)	Epistemologické zakotvení (co aktér věří o faktech)
Výroková logika	fakta	true/false/unknown
Logika prvního řádu	fakta, objekty, relace	true/false/unknown
Temporální logika	fakta, objekty, relace, časy	true/false/unknown
Pravděpodobnostní logika	fakta	stupeň víry z intervalu [0,1]
Fuzzy logika	Fakta se stupněm pravdy z [0,1]	známý interval hodnot

Predikátová logika 1.řádu

- **Rozšířený jazyk:**

$Sentence \rightarrow AtomickáSentence \mid KomplexníSentence$
 $AtomickáSentence \rightarrow Predicate \mid Predicate(Term, \dots) \mid Term = Term$
 $KomplexníSentence \rightarrow (Sentence)$
| $\neg Sentence$
| $Sentence \wedge Sentence$
| $Sentence \vee Sentence$
| $Sentence \Rightarrow Sentence$
| $Sentence \Leftrightarrow Sentence$
| $Kvantifikátor Proměnná, \dots$
| $Sentence$
 $Term \rightarrow Funktor(Term, \dots)$
| $Konstanta$
| $Proměnná$

$Kvantifikátor \rightarrow \forall \mid \exists$
 $Konstanta \rightarrow A \mid X_1 \mid John \mid \dots$
 $Proměnná \rightarrow a \mid x \mid s \mid \dots$
 $Predikát \rightarrow True \mid False \mid After \mid Loves \mid Raining \mid \dots$
 $Funktor \rightarrow Mother \mid LeftLeg \mid \dots$

PRECEDENCE OPERÁTORŮ : $\neg, =, \wedge, \vee, \Rightarrow, \Leftrightarrow$

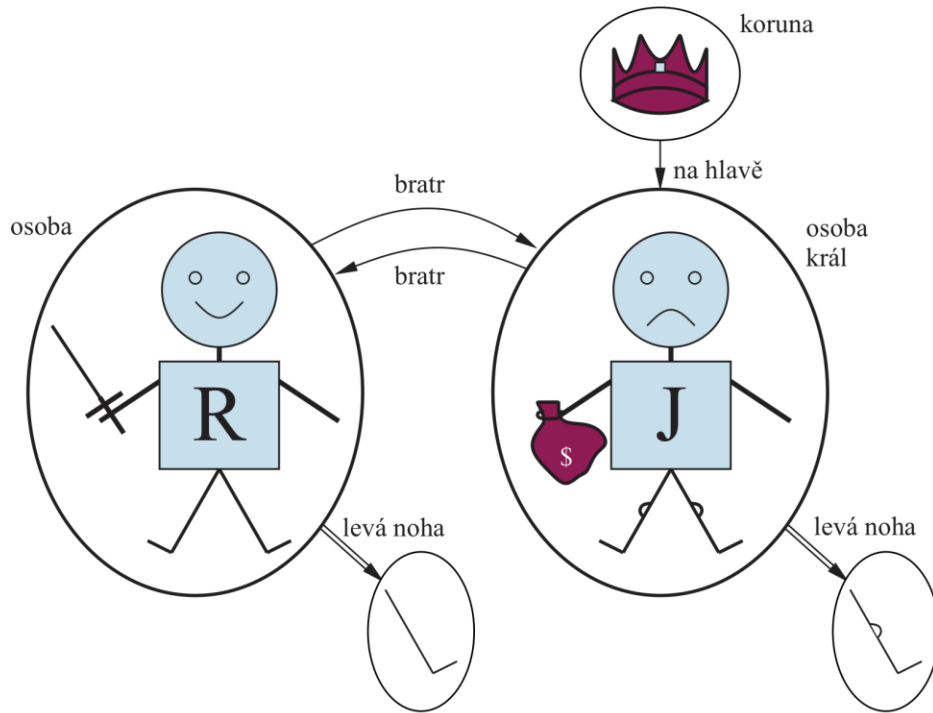
Gramatika pro logiku prvního řádu s rovností. Precedence operátorů je specifikována od nejvyšší po nejnižší. Precedence of kvantifikátorů je taková že se kvantifikátor vztahuje na vše vpravo od něj.

- Kvantifikátory
- Funkční syboly
- Predikáty

- Operace TELL dává do znalostní báze:
 - Axiómy (fakta)
 - Definice (tvrzení ve tvaru ekvivalencí)
 - Teorémy (lze odvodit z jiných, ale může zrychlovat vyvozování)

- Operace ASK:
 - Dotazy na obsah databáze
 - Odvozování dalších vlastností pro objekty dotazu
 - Instanciací objektů, pro něž platí nějaká vlastnost

Predikátová logika 1.řádu

- konstanty (jména objektů):
 - Richard, John, Koruna
 - Funkční symbol: LeváNoha
- Termy (jiný způsob pojmenování objektu):
 - Levánoha(John)
- Predikátové symboly:
 - Bratr, NaHlavě, Osoba, Král, Koruna
- Atomická tvrzení (popis relace mezi objekty):
 - Bratr(Richard,John)
- Složená tvrzení:
 - Král(Richard) v Král(John)
 - \neg Král(Richard) \Rightarrow Král(John)
- Tvrzení o výběru objektů (kvantifikátory):
 - $\forall x$ Král(x) \Rightarrow Osoba(x)
 - $\exists x$ Koruna(x) \wedge NaHlavě(x,John)
 - $\forall x,y$ Bratr(x,y) \Rightarrow Bratr(y,x)
 - $\exists x,y$ Bratr(x,Richard) \wedge Bratr(y,Richard)
 - $\exists x,y$ Bratr(x,Richard) \wedge Bratr(y,Richard) \wedge $\neg(x=y)$

Model vyjádřený prostředky predikátové logiky 1. řádu obsahující 5 objektů, 2 binární relace (bratr a na hlavě), 3 unární relace (osoba, král a koruna) a 1 unární funkci (levá noha).

Predikátová logika 1.řádu

- Skolemizace pro práci s kvantifikátory (zachovává splnitelnost)
- Unifikace pro hledání instancí umožňujících rezoluční krok (instancí vedoucích k vygenerování kontradikce)
- Herbrandovy interpretace definující „symbolické“ interpretace bez ohledu na konkrétní problémovou doménu
- Specifikace vyjádřené logikou prvního řádu lze „uzemnit“ resp. „propozicionalizovat“ vygenerováním všech možných základních instancí formulí zahrnujících proměnné (resp. kvantifikátory) – znamená to ovšem obrovskou extenzi prohledávaného stavového prostoru: substitucí je typicky nekonečně mnoho
- Výroková i predikátová logika mají zásadní slabiny ve zvládnutí nejasně vymezených propozic

Predikátová logika 1.řádu

➤ Skolemizace pro práci s kvantifikátory (zachovává splnitelnost)

Skolemizace

V logice 1. řádu nemůžeme díky kvantifikátorům provést okamžitý převod formule do klauzulárního tvaru, o který se rezoluční metoda opírala v případě výrokového počtu. O katastrofu se však nejedná: obecných kvantifikátorů se zbavíme, budeme-li předpokládat, že všechny volné proměnné ve formulích jsou prostě obecně kvantifikovány, tj. např.

$$R(x, y, z)$$

znamená

$$(\forall x)(\forall y)(\forall z)R(x, y, z).$$

Existenčních kvantifikátorů se zbavíme tzv. skolemizací: Máme-li co do činění s formulí tvaru

$$(\forall x_1) \dots (\forall x_n)(\exists y)P(x_1, \dots, x_n, y),$$

podmínku na existenci y můžeme chápat prostě jako podmínku na existenci zobrazení f (tzv. výběrové funkce), která pro konkrétní hodnoty x_1, \dots, x_n konstruuje požadované $y = f(x_1, \dots, x_n)$. Místo uvažované formule s existenčním kvantifikátorem tak můžeme uvažovat skolemizovanou formuli

$$(\forall x_1) \dots (\forall x_n)P(x_1, \dots, x_n, f(x_1, \dots, x_n)).$$

Provedeme-li tuto úpravu s každým existenčním kvantifikátorem zevně dovnitř (vždy přitom volíme nový funkční symbol pro skolemovskou funkci), zbavíme se všech existenčních kvantifikátorů.

Predikátová logika 1.řádu

➤ Unifikace pro práci s funkcemi a proměnnými

Substitucí rozumíme lib. funkci θ zobrazující výrazy do výrazů, pro které platí podmínky z obr. 2.

Pro substitute používáme zpravidla postfixové notace, tj. píšeme $E\theta$

$\theta(E)$. Výraz $E\theta$ se nazývá instancí výrazu E použitím substitute θ .

Kompozice substitucí θ, ϑ je kompozice funkcí $\vartheta \circ \theta$; místo $\vartheta \circ \theta(E)$ opět píšeme $E\theta\vartheta$. Operace kompozice je tedy zřejmě asociativní, $E(\theta\vartheta)\lambda = E\theta(\vartheta\lambda)$, a existuje jednotkový prvek ϵ (identická substitute), pro který $E\epsilon = E$.

$$\begin{aligned}\theta(E) &= E, \text{ pro lib. konstantu } E; \\ \theta(f(E_1, \dots, E_n)) &= f(\theta(E_1), \dots, \theta(E_n)), \\ &\quad \text{pro lib. funkční symbol } f; \\ \theta(P(E_1, \dots, E_n)) &= P(\theta(E_1), \dots, \theta(E_n)), \\ &\quad \text{pro lib. predikátový symbol } P.\end{aligned}$$

· 2: Substitute θ je definována jako homomorfismus výrazů.

Substitute je lib. homomorfismus výrazů (termů či formulí), který musí zachovávat vše kromě proměnných – ty může nahradit čímkoli (libovolným termem). Speciálně substitute, která proměnným přiřazuje pouze proměnné a je na množině proměnných jedno-jednoznačným zobrazením, se nazývá *prejmenování proměnných*.

Substitute jsou plně popsány svou hodnotou na proměnných. Většinou se zajímáme jen o tzv. *konečné substitute*, které skoro všechny proměnné (= všechny kromě konečného počtu) zobrazují na sebe samy. V takovém případě zpravidla ztotožňujeme tento popis substitute ve tvaru seznamu

$$[x_1/\xi_1, \dots, x_n/\xi_n],$$

zadávající zobrazení proměnné x_i na ξ_i , $1 \leq i \leq n$, se samotnou substitucí. Např. zápis $P(x)[x/f(a)]$, vyjadřuje $P(f(a))$.

Predikátová logika 1.řádu

Rozdíl $\Delta(A, B)$ nazýváme zmenšitelným, *platí-li*

- $\Delta(A, B) \neq \emptyset$;
- *pro každý prvek $\{U, V\} \in \Delta(A, B)$ je alespoň jeden z výrazů U, V objektová proměnná a tato proměnná není obsažena v druhém z výrazů. Alespoň jedna z usp. dvojic $[U, V]$ či $[V, U]$ je tedy substitucí (podle toho, které z U, V je prostou proměnnou) – tato substituce se nazývá redukcí rozdílu $\Delta(A, B)$.*

`unify(A, B):`

```
   $\sigma := \epsilon$ ;      (*inicializace  $\sigma$  prázdnou substitucí*)  
  while  $\Delta(A\sigma, B\sigma)$  je zmenšitelný rozdíl do  $\sigma := \sigma\mu$ ,  
      kde  $\mu$  je lib. redukce rozdílu
```

$\Delta(A\sigma, B\sigma)$;

```
  if  $\Delta(A\sigma, B\sigma) = \emptyset$  then return  $\sigma$  else return  
  ‘‘fail’’.
```

Figure 4: Unifikační algoritmus.

$$\frac{\mathcal{P} \cup \{A_1, \dots, A_m\} \quad \{\neg B_1, \dots, \neg B_n\} \cup Q}{\mathcal{P}\rho\sigma \cup Q\sigma},$$

kde ρ je takové přejmenování proměnných, že obě množiny nemají žádné společné proměnné, a σ je nejobecnější unifikátor množiny $\{A_1\rho, \dots, A_m\rho, B_1, \dots, B_n\}$.

Figure 5: Rezoluční princip pro klauzule logiky 1. řádu.

Predikátová logika 1.řádu

Příklad *Z předpokladu reflexivity*

$$(\forall x)P(x, x)$$

a vlastnosti

$$(\forall x)(\forall y)(\forall z)P(x, y) \wedge P(y, z) \rightarrow P(z, x)$$

predikátu P dokážeme, že tento predikát je rovněž symetrický, tj.

$$(\forall x)(\forall y)P(x, y) \rightarrow P(y, x).$$

Klauzule, se kterými budeme pracovat, jsou

$$\begin{aligned}\mathcal{C}_1 &= \{P(x, x)\}, \\ \mathcal{C}_2 &= \{\neg P(x, y), \neg P(y, z), P(z, x)\}\end{aligned}$$

a negované vlastnosti symetrie, tj.

$$(\exists x)(\exists y)\neg(P(x, y) \rightarrow P(y, x)),$$

čili po skolemizaci

$$\neg(P(f, g) \rightarrow P(g, f))$$

(kde f, g jsou nulární funkční konstanty – individuové konstanty), a tomu odpovídá dvojice klauzulí

$$\begin{aligned}\mathcal{C}_3 &= \{P(f, g)\}, \\ \mathcal{C}_4 &= \{\neg P(g, f)\}.\end{aligned}$$

Predikátová logika 1.řádu

Příklad Z předpokladu reflexivity

$$(\forall x)P(x, x)$$

a vlastnosti

$$(\forall x)(\forall y)(\forall z)P(x, y) \wedge P(y, z) \rightarrow P(z, x)$$

predikátu P dokážeme, že tento predikát je rovněž symetrický, tj.

$$(\forall x)(\forall y)P(x, y) \rightarrow P(y, x).$$

Klausele, se kterými budeme pracovat, jsou

$$\mathcal{C}_1 = \{P(x, x)\},$$

$$\mathcal{C}_2 = \{\neg P(x, y), \neg P(y, z), P(z, x)\}$$

a negované vlastnosti symetrie, tj.

$$(\exists x)(\exists y)\neg(P(x, y) \rightarrow P(y, x)),$$

čili po skolemizaci

$$\neg(P(f, g) \rightarrow P(g, f))$$

(kde f, g jsou nulární funkční konstanty – individuové konstanty), a tomu odpovídá dvojice klauselí

$$\mathcal{C}_3 = \{P(f, g)\},$$

$$\mathcal{C}_4 = \{\neg P(g, f)\}.$$

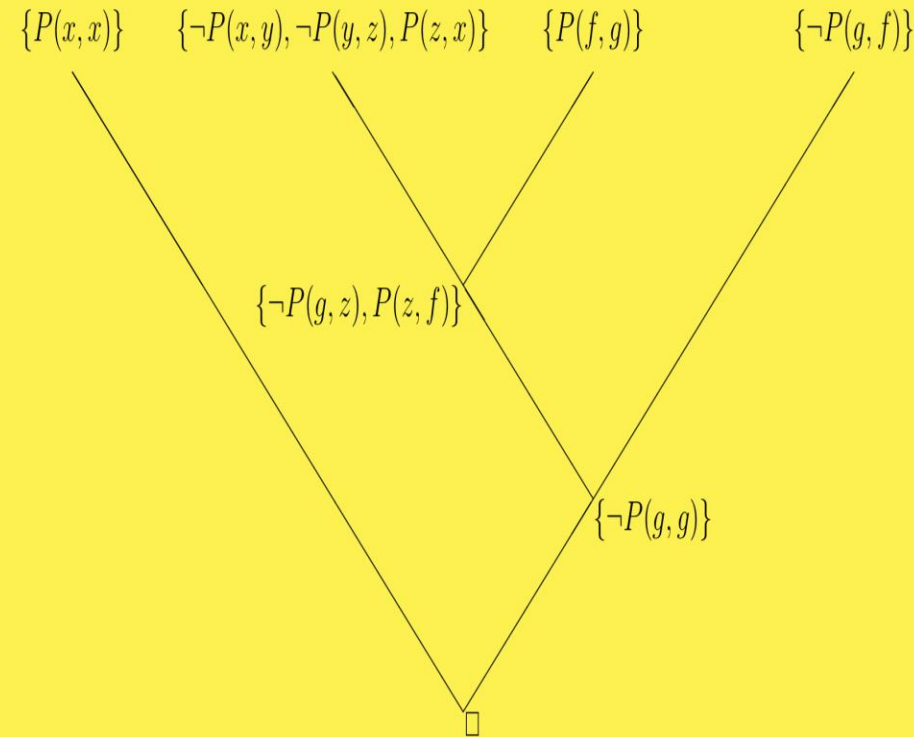

Figure 6: Rezoluční důkaz v logice 1. řádu.

Efektivní hledání rezolučních důkazů

- **Jednotková rezoluce:**

- Snahou je získat prázdnou klauzuli, proto je dobré, pokud se nově odvozené klauzule zkracují
- Preferujeme rezoluční krok, kde je jedna z klauzulí jednotková (obsahuje jediný literál)
- Obecně omezení pouze na jednotkové rezoluce není úplné, ale pro Hornovy klauzule ano (tam je to dopředné řetězení)

- **Množina podpory:**

- Vybrané klauzule, z nichž alespoň jedna se vždy účastní rezoluce (výsledek rezoluce se přidává do množiny podpory, která neobsahuje spor)
- Počáteční množina podpory typicky obsahuje negovaný dotaz

- **Vstupní rezoluce:**

- Každého rezolučního kroku se účastní alespoň jedna klauzule ze vstupu počáteční KB nebo dotaz
- Nejde o úplnou metodu

- **Subsumce:**

- Eliminujeme klauzule, které jsou zahrnuty jinými klauzulemi
- Je-li v bázi znalostí $P(x)$, je zbytečné přidávat $P(A)$ ani $P(A) \vee Q(B)$

Rozšíření základní podoby rezolučních důkazů

- Zpracování rovnosti vyžaduje redukci prohledávaného stavového prostoru pomocí techniky *demodulace* a *paramodulace*
- Rezoluce na Hornových klauzulích se dá využít jako programovací jazyk (Prolog a další)
- Systémy logického programování založené na zpětném řetězení využívají důmyslných kompilačních technik a velmi efektivní odvozování; handicapem je citlivost zpětného řetězení na nekonečné cykly a redundantní odvozování
- Dopředné řetězení se využívá v deduktivních databázích a produkčních systémech, je to metoda, která je úplná pro jazyk Datalog, který tímto způsobem pracuje v polynomiálním čase
- Automatizované dokazování je již prakticky použitelným nástrojem, který umožnil jak rekonstrukci starších výsledků (Gödelova věta o neúplnosti, 1986), tak výsledků nových (Např. Keplerova domněnka o minimálním objemu poskládaných koulí, 2005, resp. 2017)